

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954



Aan de leden van de
Gemeenteraad van Harlingen

Betreft: Verklaring van geen bedenkingen inzake de zoutwinning

Harlingen, 16 september 2014

Geachte dames, heren,

Blijft de beoogde zoutwinning voor de kust zonder gevolgen voor de historische binnenstad? Daar is Oud Harlingen niet gerust op, schreven we u op 9 april. Ons standpunt toen was dat elke schade aan onze monumentale binnenstad voorkomen moet worden, en zo denken we er nog steeds over.

Het afgeven van een Verklaring van geen bedenkingen is het laatste middel dat de gemeenteraad in handen heeft om invloed uit te oefenen op het proces dat tot de zoutwinning moet leiden. Naar onze mening zijn er momenteel nog teveel onzekerheden met betrekking tot de bodemdaling, en wij vragen u dan ook de Verklaring (nog) niet af te geven. We lichten dit hieronder graag toe.

Frisia Zout stelt dat de zoutwinning geen negatief effect heeft op de directe omgeving. Dat valt echter nog maar te bezien, gezien de vele op- en aanmerkingen die organisaties als Natuurmonumenten, de Waddenvereniging en Vogelbescherming naar voren hebben gebracht, waarbij ze zich onder meer baseren op gegevens van Arcadis, Deltares en NIOZ. Het nu afgeven van een Verklaring van geen bedenkingen loopt vooruit op het oordeel van de rechterlijke macht, die de beweringen van Frisia Zout en de natuur- en milieuorganisaties nog tegen elkaar moet afwegen.

Onderdeel van de bestreden beweringen van Frisia Zout is de mate van bodemdaling. De gegevens daarover betreffen met name de wadbodem. De verwachte bodemdaling in de Harlinger havenmond en eventueel onder de Harlinger binnenstad komen echter nauwelijks aan bod.

De natuur- en milieuorganisaties schrijven hierover: *'Bij de effectbeoordeling is men ervan uitgegaan dat het zout zich als een homogene gelijkmatige laag in de ondergrond onder het Wad bevindt. Zekerheid hierover ontbreekt evenwel. In de stukken wordt niet of hooguit in beperkte mate ingegaan op de omvang en de ligging van het zout. De laagdikte en het eventuele voorkomen van zoutpijlers en zoutkussens zijn niet in beeld gebracht. Wel is aangegeven dat er breuklijnen in de beoogde winlocaties aanwezig zijn, maar wat de eventuele consequenties hiervan zijn, is niet nader gespecificeerd. Onderzoek naar de vraag wat de gevolgen zijn van eventuele vervormingen in de zoutlaag voor de mate van bodemdaling en de ligging en de vorm van het bodemdalingsgebied, ontbreekt. Ook de chemische samenstelling van het steenzout en van de verontreinigingen is onbekend.'*

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954



In de actualisatie van het winningsplan Havenmond van 14 december 2012 is vermeld dat de Zechstein groep een complex gelaagde en vaak geplooid structureel heeft, waarin behalve steenzout diverse andere evaporieten in lagen onder en boven en tussen het steenzout zijn afgezet, zoals anhydriet, carbonaat, kali-magnesiumzouten en zoutklei. Ook is daarin melding gemaakt van aanwijzingen voor breukzones aan de onderzijde van de zoutformaties. Op grond hiervan bestaat het voornemen om de cavernes op voldoende afstand van deze breukzones te situeren om zo een voldoende stabiele zoutbodem onder de cavernes te waarborgen. Wat echter de risico's van een instabiele zoutbodem zijn, valt in de deskundigenrapporten niet terug te vinden. Op dit punt bestaat derhalve nog een lacune in de beschikbare kennis. Mede gelet op het voorzorgsbeginsel is op dit punt nader onderzoek vereist, voordat met de zoutwinning kan worden ingestemd.

Dit geldt nog des te sterker, nu in dezelfde actualisatie ook valt te lezen dat de Zechstein groep in principe gasvoerend kan zijn. Ook de eventuele risico's die daaruit voortvloeien, verdienen het alsnog te worden geïnventariseerd.

Verder valt op dat er weinig aandacht is besteed aan de vorm van de cavernes en de ontwikkeling ervan in tijd en ruimte. Onduidelijk is in het bijzonder hoe de cavernes ten opzichte van elkaar liggen, welke risico's zich voordoen als de cavernes binnen elkaars invloedssfeer komen en hoe een en ander wordt gemonitord.'

De beschikbare gegevens van Frisia Zout laten dus nogal wat vragen en onzekerheden open. Dat geldt ook de vorm en grootte van de bodemdalingsschotel. Op het wad wordt de daling mogelijk gecompenseerd door sedimentaanvoer, op land is die compensatiemogelijkheid er niet.

Er is nu daling van 2 cm geprognoseerd tot in de Havenmond van onze stad. Hoewel gaswinning en zoutwinning in bepaalde opzichten niet goed vergelijkbaar zijn laat de gaswinning in Groningen wel zien, dat lang niet alle effecten van mijnbouwactiviteiten goed te voorzien zijn. De provincie Groningen maakt zich momenteel op voor ontruiming van 20.000 tot 50.000 huizen. Oud Harlingen wil graag zekerder dan nu weten, dat we over 20 of 30 jaar niet ook voor de ontruiming van duizenden Harlinger huizen staan.

Frisia Zout stelt dat het centrum van de bodemdalingsschotel meer dan 3000 meter buiten de dijken komt te liggen, en dat de winning dus niet dicht bij het stadscentrum plaatsvindt. Oud Harlingen is niet zozeer geïnteresseerd in de precieze plek van de winning, als wel in de reikwijdte van de bodemdalingseffecten daaromheen. En daarover (zie de voorgaande cursieve teksten) is nog veel onbekend.

In dit verband is het voor ons onbegrijpelijk dat Frisia Zout er voor kiest de bodemdalingsschotel tot aan de teen van de dijk te laten lopen. Uit een oogpunt van veiligheid ligt het voor de hand hetzij iets verderop te gaan boren, dan wel minder zout te winnen, zodat een ruimere veiligheidszone tot het vasteland ontstaat. Ir. Nico Pellenburg opperde dat laatste idee al in de Leeuwarder Courant van 2 april 2014.

Dat de door Frisia gehanteerde modellen om de bodemdaling te voorspellen nog niet onjuist zijn gebleken, stelt ons niet gerust. Ze worden nog slechts 15 jaar gebruikt en dat is met betrekking tot delfstofwinning geen lange periode – denk aan het Groninger gas. De instantie met aantoonbaar de meeste kennis en ervaring op dit gebied, Deltares, is niet geraadpleegd.

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954



In zijn motie van 19 januari 2011 sprak de Harlinger gemeenteraad uit dat er bij bestuur en bevolking geen draagvlak is voor zoutwinning onder land. Dat was vanwege de bodemdaling. In lijn met die motie nemen wij aan dat de gemeenteraad evenmin achter zoutwinning kan staan, als die weliswaar op zee plaatsvindt maar toch bodemdaling op land veroorzaakt.

Op grond van het bovenstaande vragen we u geen Verklaring van geen bedenkingen af te geven, totdat onomstotelijk vaststaat dat de beoogde zoutwinning geen bedreiging kan vormen voor het monumentale Harlinger erfgoed.

Met vriendelijke groet,

Anneke F. Visser
voorzitter